

DESET PESAMA¹

TEŠKO DA SE NAĐE SIVI ANĐEO NA SIVOM NEBU

1.

Dva plava telašca na plavom nebu –
Sa zemlje se Čvirikovi ne vide.

Dva telašca vatrena na suncu –
Sa zemlje se Čvirikovi ne vide.

Dve srebrne senke na mesečevom telu –
Sa zemlje se Čvirikovi ne vide.

2.

Dve grudvice u peni okeana –
S meseca se Čvirikovi ne vide,

Dva zračka u sjaju svetlosti i snega
Sa zvezda se Čvirikovi ne vide,

Dva zalutala Demijurga:
U vatri su rumennoj i vranjoj
Oni – dorat i vranica.

---

¹ Iz zbirke Ольга Мартынова, *O Vvedenskom. O Čvirike i Čvirke. Issledovanja v stihah*, Serija „Russkij Gulliver“, M.: Centr sovremennoj literatury, Moskva, 2010.

KO ŠTA GOVORI

*Wenn nicht mehr Zahlen und Figuren
Sind Schlüssel aller Kreaturen
(Novalis)²*

1.

Kalendar kaza: Žar jesenjeg lišća!
Nije li stidno to izustiti?
Ponovi: Da. „Bezlisnih.“ „Jesen.“ „Škrge.“
Ne, ne – govorio je, a šuma pevala: fјutiti.

Kad prostruže se bakar kopita na zmiji,
Pliva osedela riba ka steni,
Otvori trošnu njušku i kaže (ali ne meni),
Ono što ribe govore, na suvom se probudivši:

2.

Bog kaza gavranu: A da igramo
„Novalis“, „leptir“, „cvet“?

Ako su samo brojevi i oblici
Ko to gata u kobilicu ptici?
I za koga mi ovde letimo?

Zar da kažem papagaju, onom učenom:
„Novalis“, „leptir“, „cvet“?

Ipak oblici i brojevi čini se
O bapskoj rimi „obramica“ vise
Bez geometrije i svrhe lete

Eto, i tu se papagaji ispamete!

---

² Jednom, kad brojke i znamenja / ne budu ključ za sva stvorenja (Novalis). (Prim. prev.)

KROZ OTVORENO OKNO USKOČI MIRIS JORGOVANA

Kroz otvoreno okno miris jorgovana uskoči –
Dača.

Mislim na Čvirika i Čvirku –
Već tada su odredili tonove,
A da ništa ne znaju, ne znače.

Vuk tri puta zapeva „mijau“,
klatnasti sat proždre minute.
Muk papeva pri tut „vijau“,
Minute proždreše klatnasti sat.

Mreža, lakat, sandalica,
gležanj, zglob, palica.

Č – čv – čvi
r – ri – rik
(*Čvirku tako doziva Čvirik*)
Minute kaplju u kompot.

Volančić: gornji luk + (što li ga nema?) + donji luk
Samo je jedna noga u klatna, neko bi rekô.

Ali ja velim: na dugom vratu (ispod) je glava – donji luk.

A sve to skupa je – öko letnjikovca.

Zamisli, uzmimo na primer lonac:
Danas se tu kuva pekmez
Sutra se tu beli platno.
Tako je kod ljudi to:
Navikneš se na njih,
Vidiš – da su foliranje
I pelud livadni.
(*Tako je govorila Čvirka*).

Miris jorgovana iskoči kroz okno
Osta soba – sama, tamna, nadmena,
Kao fotografija, ne na
Kao klatnasti sat, na ne, no...

I samo na tapetu večitost – bestidna, okrvavljena.

PAVŠI SA BICIKLA

Pavši sa bicikla, iznenada znaš:
između tebe i sveta je – meso,
tako tanano, tako hirovito,
da je gruboj i istrajnoj duši
ono samo prekor.

I znaš da si nebitan
nebu, šumi, polju,
ogledalo kao da si, šta li –
tad zamisli OGLEDALO,
gde odrazi su na početku mutni,
zatim sasvim nejasni,
kad briznu po volji,
kao ribe iz bazena,
kao moljci iz bašte
kao oblaci sa neba,
kao kapljice iz oblaka,
kao kad svuda oko Aronsona³
sve zablešta, zgasnu.

---

³ Leonid Aronson (1939–1970), lenjingradski pesnik, poginuo u udesu (verovatno samoubistvo) prilikom putovanja u Centralnu Aziju.

PTICE BRIJU PAZUHE PRED NOVEMBARSKE PRAZNIKE

Usahla serpentina davno trulog limuna,
sto sa iverima i čvorovim očima.
Mladi gladni insekt u pukotini.

Al' to niko ne vidi.

A tu su još i ptice, pa neka su i vrapci –
kljun, perje, pazusi.
Kljunovima pazuhe miju kao da ih briju.

Al' pazuhe tek davno niko ne vidi.

(Ne)vi(d)ni san pernatih pevača
Jutru ostaju sanjanog slavlja ostataka ostaci.
Gole ptice u kavezima, dakako da lete,

Al' polet njihov niko ne vidi.

Limunova kora u plesni – labradorski kamen,
ko ispusti je tu na stolu letnjikovca,

dođe li po nju da nađe labradora?

Sok jesenjeg drveća – sve oskudniji dar
tolikih umeća – kome?

ČETIRI DUGE MINUTE

1.

Četiri duge minute
smejala se lastavica u snu (*ovde su noći kratke*)
i mrmrljala i ispod krila se znojila,
zatim uzdahnula, poslom odletela.

- svojim polukrugom sekli su vazduh pupavci
– (*jug*),
- jutro kao grudva sira nestalo bez datuma
– (*kao fijuk*).

Četiri duge minute
kiša pokazivala i povlačila kandže,
a Čvirik osluškivao: *la-la-la*,
muzikica padala s lišća na lišće,
padala i klizila (*propadala*).

- vreme je da se otkrije ko je Čvirik:
- u njegov' nije pristojnog odela.
- tik-tik, kaže ptica, druga odgovara: *čirik*,
- *ajd mi sad kaži šta Čvirka sebi umišlja?*

2.

Al' je činjenica da Čvirik nije ptica.

3.

On bi nešto da zabeleži
i gle sveska se u prah pretvori.
duga minuta tri –
i sveske nema ti.

Za dva minuta – raspala se šuma,
postala otpad, prah, goloća.
Minut jedan planini (*ne*) trebalo je,
da u jezerce prolije visove svoje.

Al' Čvirik sám taj minut je.

4.

– Oh, Čvirik, kad se ja, nasmejana senka bojazna,
skliznem u svet ovaj, za krv i meso koji stvorismo (*čudno je to*),
i uzletim uz drveća obronke s onim u kori zaključanim im životom...

– Oh, Čvirka, ne misli na to, napustićemo tad ove krajeve.

– Oh, Čvirik, reci: zaista?

– Čvirka, oh, moja Čvirka!

Ptice slušale i zasmejale se: *he-he*.

0.

I nema minute te,
i nema minute nijedne,
ni treće ni četvrte,
ni prve ni druge.

ZEMALJSKI ŽIVOT ČVIRIK ZAMISLI

Zemaljski život Čvirik zamisli.
I šta da se kaže? Izgleda da uspelo mu je.

No Čvirka mu ovako reče:

– Ja venem ovde,
Hajde da vratimo se.

I Čvirik se nad Čvirkom sažali.

ČVIRKA SE BOJI

Leto je odletelo
na metli nenagoveštenoj,
nižu svetlost pojelo i stalo
kao posuda puna bobica na sto.

Fenjer se od njihanja užasava
veče se prugama iscertava,
a rečica-mlečica usporava,
a mrki gaj bi da se uspava.

Tanke prozirne kružiče,
vetra škrge-plovčiče,
udahnuje gaj. Jesen
u reci greje prstiče.

Krava vime umila,
prošetavši se rekom,
pojela reč, pojela naprečac,
pojela grm pauku preko.

Sahne maca sa dvora
u prašni oblak se devastira.
Pod belim šeširom satira
Anti-Čvirik: ta-ra-ra.

ČVIRIK U RATU

Još ne poginuh
Sred tuđe rodine ove.
Još me i zapad i istok
U pohode zove.

Moj ratni trud –
Naopaki krug.
Moj rođeni brat –
Naopaki vrag.

Moj vrag je žar, moj brat žar,
„Ti šaku svoju priguši –
Kaza drug moj Zar-Zar –
Ti žar te mete uguši!“

Zastreće mi žar Zar-Zar
Zastreće šapatom: dar-dar,
I ovu šaku sažeći ću
Žar mete plamteće zgariću.

I doći će ptica godine
Do ove tuđe rodine.
I na istok će i zapad
Drug moj da zamine.

ČVIRKA RAZGOVARA SA VILINIM KONJICEM DOK JE ČVIRIK U RATU

Vilin konjicu, zašto još letiš,
Po gotovo potpunoj tami,
Nevidljive šupljike lepiš
U skritoj u vremenu jami.

– Oh, Čvirka, letim i nestanem,
Skoro te sam na nebu sen,
Solju izbijam iz tame,
Al' da se uspokojim ne...

– Vilin konjicu, u besprostranstvu
Dok Čvirik te crtao moj,
Mislilo je o malom bratstvu
Neizvesnih ti ogledala bezbroj.

– Oh, Čvirka, tog odraza beše
Meni na krilima pregršt,
Kako je bedno što sam ti eto
Da išta o tome kažem nevešt.

*(S ruskog prevela **Verica Tričković**)*